

آبونه شرائطی

داخلی ، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰) ، آلتی آیانی
(۱۳۰) غروشدور.

[نسخه می غروش
سنه لکی ۲۰ نسخه در .]

اداره خانه

باب عالی جاده سنه دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور . درج ایدله یین
یاؤیلر اعاده اولونماز .

کتابخانه

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته لق مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبهون اهد کم سنیل الرشاد

عدد : ۳۷۲

۲۶ ذی الحجه ۱۳۳۶

پنجشنبه

۳ تشرین اول ۱۳۳۴

جلد ۱۵

اسرار قرآن

مقدمه

محکم ، متشابه ، تأویل

بودینک بونجه آفتاره معروض قلمستی ، بر طاقم کسمه لده کلام اللهک حریم اسرارینه اولو اورتہ صالدرمق جرأتک میدان آلمه سی شبه یوق که عبارات و کلمات قرآنیہک حقیقی مدلوللرینه عقل ایردیره مامکدن ایلری کلمکده در . یوقسه ملکه لسانیه قیلرندہ پیدای رسوخ ایدنلر ، لسانک حلاوتی اکلایه بیله جک بر ذوق سلیمه مالک اولانلر ایچون بونلرک حقیقی مال وؤدالرینی آکلامقده هیچ بر مشکلات یوقدر .

مفسرلر بونلرله عینی مسلکی تعقیب ایدن علم کلام و اصول متفلسفلری بر طاقم مباحثه طالبورلر ، و بونلکه اولیه قایلرلر آچورلرکه ماحدلر ، منافقلر ، کافرلر قرآن کریمه دبل اوزاتمق ایچون بویوزدن بیوک بیوک سهلتره مظهر اولیورلر ؛ ساحه اسلامده فتنه چیقارمق ، ساده دل بر طاقم مسلمانلری کتاب کریملرندن آییرمق ، بو کیلره اونک دفتینی آره سنده کی حکم عالیہ و احکام منیفه دن استفاده یوللرینی قاباق یولنده کی مقاصد ملعونه لرینه وصول ایچون امین یوللر بولیورلر . بوندن اولکی بختده عرب لسانی و اونک اسالیب بیاننده کی مقاصد و غایاتی بیلمامک کرک اسلامک ، کرک مسلمانلرک باشنه ایچندن جیقیلہ میان و جیقیلہ بیلیمسی امکانی متعسر اولان بر چوق مشکلات چیقارمش ، دشمنلرینه سرمایہ طعن و تشنیع حاضر لامش اولدیغنی دلائیلہ ایضاح ایتمش ایدک . بو قیلدن اوله رق جهل و خطا محصولی ده بعض شیلر وار که دین دشمنلرینک کتاب اللهه توجیه ایتدکاری اعتراضات و تنقیدات ایچون اک مهم برر سرمایہ تشکیل ایتکده اولدقلرندن بونلردن شوراده بحث ایتکده و بو مسئله لده صواب و حقیقتک نه دن عبارت اولدیغنی سؤیلکه کندیمیزی مجبور کوریوروز . حقیقت یرینه نشر خطائی و وظیفه ایدین بو قیل آدملر انصاف ایتسهر سرائر کتاب اللهه عقللرینک ایرمدیکی ؛ معانی لدنیه سی استیعابه حوصله ادراکری مساعد اولمادیغنی کندیلری اعتراف ایدرلر ، هیچ اولمازسه ، امان و تدبرله اوقویانلرک ادراک و قابیلرلی نسبتده حکم و احکامندن استفاده ایتهلری ایچون کتاب اللهی کندی حاله بر اقیولر ایدی .

مفسرلر ، محکم ، متشابه ، تأویل عنوانی ویردکاری بر مبحثه طساله رق هر خاطر لرینه کلنی اثرلرینه کچیرمشلردر . عینی زمانده نه قدر موجب عار و حجاب سفسطهلر ، انکیکن جهالتلر ، کونا کون هذیانلرله ، عنوان جلاتی « لایاتیہ الباطل من بین یدیه و لامن خلفه »

مدیحہ سیله موشح اولان کتاب اللهی بازیمچه هوسات انخاذا ایتک جرأتکارلغیلہ مکندی برات اهلیتلرینی یازمشلردر .

واقعا قرآن حکیمده « هو الذی انزل علیک الکتاب منه آیات محکمات هن ام الکتاب و اخر متشابهات فاما الذین فی قلوبهم زیغ فیتبعون ما تشابه منه ابتغاء الفتنه و ابتغاء تأویلہ وما یعلم تأویلہ الا الله و الراسخون فی العلم یقولون آمنا به کل من عند ربنا و ما یدکر الا اولوالالباب » آتی وارد اولمشدر . بو آیتک نازل اولدینی زمانده ایسه خلق ؛ قرآندہ کی کلماتک معناری ، جمله لک مال و مقصدلری ایله هنوز یکیدن یکیه استیناس ایدیورلر ایدی . بویله اولدینی حالده برکون برینک قرآندن برکله ویا جمله نک مضمونه بیکانه قلوبده آکلامق ایچون رسالتناب صلی الله علیه وسلم افندمره مراجعت ایتدیکی واقع اولمامشدر . اوزمان که علیه الصلاة والسلام افندمره هنوز بر حیات اوله رق ایچلرندہ بولنیور ، صوردقلری شیلرک جوانی ویریور ، یا کلدقلری شیلرده کندیلرینه حقیقتی کوستریور ایدی . وقتا که بو محیط صافه کیت کیده اجنبی عنصرلر قاریشه رق عرب لسانی خلق درس آلمق ، سائر غیر فطری وسائله توسل ایتک صورتیلہ اوکرنمکه باشلادیلر ، قریحه لده بالطبع اسکی فیض و کشایش قالمادی ؛ حقایق خلقک کوزلرینه کسوه اصلیه سندن بشقه کسوه لرله کورونمکه ، اونک سیای بسیمی ایله انسانلرک فرسز و علیل بصر و بصیرتلری آره سنه پرده چکیلمکه باشلادی . بر صورتده که قیلری خسته اولانلر یاخود نظر لرینه پرده جهل و عمی چکیلنر ، قرآندہ متشابهات وار دیمکه ، قرآنی متناقض بر طاقم و جهلرله تفسیر ایتکده قالدیشدیلر . بوکا دلیل اوله رق ده هر صاحب مذهبک احکام مذهبیہ سنی تأیید ایچون قرآنک بعض آیاتیلہ استدلال ایتکده اولدیغنی ایلری سوردیلر . بو کیلرده حقیقی علم شمه سی بولنسه ، یاخود انصافلری اولسه کتاب اللهک طوغریدن طوغریه کندیسندن « متشابهات » دن مقصد نه اولدیغنی کوسترن بر چوق دلائل بولورلردی ؛ سائر ملل و نحل اربابی دعوت و اولرله تبیین حقیقت خصوصنده قرآن نصل یوللر طوته رق مخاصملری چکوب چکوب حریم اسلامه التجایه مجبور ایتدیکنی ، معاندلرک فکر و نظرلری اوزرندہ سحرکار تأثیرلر حصوله کتیردیکنی آکلارلر ایدی . بولندقلری شواہق نخوت و تعصبندن اینوب قرآنک کوستردیکی وادی اذعان و انصافه کیرن بوکسه لر ، حقایق قرآنیہی دوشونوب الدہ ایتکده مشغول اولما ، باشلایمجه مهم و متشابه عد ایتدکاری آیاتک صورت ایضاح و تبیینی دیگر آیات محکمه ده بولیورلر ایدی . سرائر قرآنیہک بویولده متوالی انکشافاتی مخالفت مذهبیہ ، مباینیت ملیه سسوقیلہ متخالف افکار و تمایلاته صاحب اولان بوکسه لری عقیده واحده ؛ اللهی توحید ، ذات وصفاتی نمائله و مشابهندن تنزیه عقیده سی اطر افندہ طویلادی . بر طاقم جاهلر ارباب مذاہبن هر برینک دیگرلرندن آری اولان

چکوب کوتوردی . « احکم (مجهول صیغه سیله) السفیه = سفیهه
اجرای سفاهت ایچون میدان ویرلیدی « احکم فلاناً عن الامر =
اونی طوتدینی ایشیدن چویردی « جمله لرندگی احکام ماده سنه غاند
مختلف معانی مختلفه نك اساسی هپ بورادندر .

کذلک عربک حکم و حکمت ماده لرندن اشتقاق ایتدیردکاری
کله لک معناری اکثریتله بوایکی اساسدن متفرعدر . ایدی عربک
بر ماده اصلیه دن اشتقاق یایمق ، صیغه لر تشکیل ایتک خصوصنده کی
نقطه نظری بیلنر، متخالف اولقله برابر ، شوصایدیغمنز معنارک
مرجعی حکمه لفظی اولدیغنده شبهه یوقدر .

حکمه ماده سی مجازاً بیان ایتدیگمز معناری افاده ایتدیکی کبی
ینه مجازی اوله رق کتاب کریمک مقصودی اولان معنای مفید اولسی
احتمالی واردر . قرآن « منه آیات محکمات هن ام الکتاب » نظم
کریمیه بعض آیانه « محکم » عنوان ویریور . مقصد قرآن نظر
اعتباره آله حق اولورسه آیات محکمه دیمک ، اطراف حکمه لرله
محاط اولدینی ایچون معانی مقصوده لرندن بر طرفه انحراف ایتمه لرینه
امکان قالماش ، بومعانی ده نص اولوب دیگر معانی و مقاصده میل
والتفات ایتمه لری احتمالی منسلب بولمش دیمک اولور .

ترجمی : محمد شوکت
عبدالعزیز چاوش

امر بالمعروف ، نهی عن المنکر

— ۳ —

محتسبک مقتدر اولسی ده شرطدر . چونکه عاجز اولان برکیمسه
بویله بروظیفه نك انحق قابلاً ایفاسیله مکلف اوله بیلیر . مع مافیه امر
بالمعروف ، نهی عن المنکر دن طولانی برمسلمک عهده سنه توجه ایدن
وجوبک سقوطی ایچون مجرد حساً حاصل اولاق عجز کافی دکادر .
بویله بروظیفه نك ایفاسی بوزندن کندوسنه برضرر کله جگمه ویاخود
بوبابده واقع اولاجق تشبک بر فائده سی اولیه جغه قناعت حاصل ایتسی
لازمدر و بوقناعت ده عجز ماهیتده در . بونده درت حال متصوردر :

۱ — بوبابده کی سوزینک هیچ بر تاثیر حاصل ایتماسیله برابر بویله
برسوزی قفوه قیاسی حالده ضرب اولونه جغنی محقق صورتده
بیلسی در . بوسورتده محتسبدن امر بالمعروف و نهی عن المنکرده
بولمق وجوبی ساقط اولور . حتی بومثلوا احوالده بر واجب ویا
حاجت مهمه نك دفعی کی احوال مستثنای اولدینی حالده خانه سنده
ازوااعتزله چکیلوب فعل منکرک جاری اولدینی محله بیلله بولنماسی
لازمکلور .

۲ — فعل منکرک محتسبک اخطاریله ازاله سی قابل اولقله برابر
بویوزدن کندوسنه برضررک اصافی ده متصور اولماسیدر . بوحالده

مذهبی تأیید خصوصنده آیات قرآنیه دن استعانه ایتدکاری سولیورلر ،
ودعوالرینه قدریه ، جبریه ، مجسمه بی ، رؤیائی انکار ایدنلرله سائرهی
شاهد کتیرمکله برابر هر فرقه نك آیات قرآنیه دن اقتباس ایتدکاری
ادله حقنده دور و دراز تفصیلات ویریورلر ، حتی ایچلرندن بعض
منافقلر بومقصدله اثر بیله تألیف ایدیور . فقط هیچ شبهه یوقکه
بومقوله کسمه لر یا ضلالت فکریه ده دوچار اولمش برر غلطی ، یاخود
خاکی اضلال مسلکنی طومش برر ملحددرلر . چونکه طوتدقلری
مسلك قرآنک آهنگ وحدت و امتزاجنی اخلاص ، آیاتی آره سنده کی
رابطه لری قطع ایدمه رک اونی مقاصد فاسده ثری ترویج ایچون قولایجه
استفاده ایدمه جکاری برمنبع حاله قویمق ، پریشان برحاله افراغ
ایتدکاری آیات قرآنیه بی برطاقم شبهه لرله شابه دار کوسترمک مقصدینی
استهداف ایتدیگمنده شبهه یوقدر . اکر قرآن حکیم موضوع بحث
اولان مذاهب مختلفه دن هر هانکی برینه صراحت ویا اشارت صورتیه
دلالت ایدمه یی ایلک اول دائرة وحدتی بر اقره رق فرقه لرله آیریه جق ،
بومختلف مذاهبده تمایل ایدمه جک اولانلر اصحاب پیغمبری اولسی ایجاب
ایدردی . اولنرکه قرآن کندی لغتلیله نازل اولمش ، دعوائی تحدی
و اعجازینک اساسلرینی اولنر آره سنده متداول اولان اسالیب بیان
اوزرینه قورمشدر . و محققدرکه اخلافک ذکاء فطری ، مهارت لسانیه ،
مذاهب کلامیه ده وقوف اعتباریه اولنرک عشر معاشرلری درجه سنه
واره بیلمه لری امکانی یوقدر .

غایت بدیهی اولان بواساس قبول ایدلدکن صکره بوفکر ملحدانه ده
طرفدار اولنرک یا عقل وادرا کدن نصیبلری پک آز اولدیغنه حکم
ایتمک ، یاخود بویولده کی سفسطه و مغالطه لرینی کندیلرینک چور وک قلبی ،
قرآنه واونی عند السهیدن تبلیغ ایدن ذات بهمهاله قارشی استعمال مکر
وتزویره صوک درجه حریص برر کسه اولدقلرینک قطعی بر حقی
ماهیتده کورمک ضروری دکیدر ؟

بوکروه « محکم » « متشابه » « تأویل » کله لرینک معناری
حقنده رطب ویا بس بر جوق سوز سولیورلر ؛ فقط بونلر عربی
برر لفظ اولدقلرینه کوره حقیقی معنارینی آکلامق ایچون اساسلری
حقنده اصطلاح لسان نه مرکزده در ؛ مواد اشتقاقیه لرینک عربلر
آره سنده متعارف اولان معناری نه دن عبارتدر ؟ بوجهلر حقنده
اجرای تدقیقانه لزوم بیله کورمیورلر . بونی یایمق ایسه برغایه و مقصده
یولندن کیتیمک درایتی کوسترنلر ایچون مشکل برایش دکادر . بز
اول امرده « محکم » لفظنی اله آله لم . بوکله اصلاً حکمه (فتحین ایلله)
دن مأخوذدر . حکمه لغتده آنک چکه سنک ایکی طرفدن باشاق
قایشلرینک کچیرلیدیکی دمیره وانسانک یوزینک اوک طرفه اطلاق
اولنور . عرب بوماده اصلیه دن اشتقاق ایتدیردیکی احکام لفظنی
بالاخره مجازاً متعدد معنارده استعمال ایتمش ایسده بومعنارک هیچ
بری مشابته علاقه سیله ایکی معنای اصلی ایله ارتباطدن خالی قالماشدر .
مثلاً « احکمه التجارب » کچیردیکی تجربه لر اونی طوغری یوله